

گاهنامه خبری – تحلیلی «آفریقا»

شماره ۲۲

نیمه اول اسفند ۱۳۹۹

صاحب امتیاز: مرکز مطالعات آفریقا (دانشگاه تربیت مدرس)

مدیر مسئول: دکتر سیروس احمدی نوحدانی

سرمدیر: دکتر میثم میرزائی تبار

مدیر اجرایی: دکتر مجید رسولی

سرمقاله

به نام خدا

وهابیت و علل پیدایش آن در الجزایر

وهابیت در الجزایر پیشینه‌ای متمایز نسبت به کشورهای همجوار همچون تونس و مغرب دارد و بیش از یک قرن پیش از آن کشورها وارد الجزایر شده است. آغاز جریان سلفی وهابی در دهه‌های آغازین قرن بیستم در الجزایر و با نام «عبدالحمید بن بادیس» (۱۹۴۰-۱۸۸۹م) گره خورده است. به گونه‌ای که پیوستن القاعده و داعش به الجزایر را به عنوان یک نقطه راهبردی می‌نگریستند و سرمایه‌گذاری زیادی در آن جا انجام دادند. همچنین از الجزایری‌ها به عنوان افراد تأثیرگذار و تصمیم‌ساز بهره می‌بردند. مهم‌ترین اقدام جریان سلفی در الجزایر، تلاش برای تشکیل دولت «مغرب بزرگ اسلامی» و گسترش داعش در شمال غربی و غرب آفریقا توسط عبدالمالک درودکال (دروکدل) بود. دروکدل سال‌ها در افغانستان و الجزایر و شمال مالی عملیات‌های مختلف انتحاری را هدایت می‌کرد. وی از شاگردان زیده ابومصعب الزرقاوی رهبر اصلی شورش در عراق در بین سال‌های ۲۰۰۴ تا ۲۰۰۶م. به شمار می‌رفت. بیعت دروکدل با اسامه بن لادن، آغاز اتحاد دو گروه جهادی سلفی بود. سرانجام آنها به داعش پیوستند. در دهه نود میلادی، القاعده مغرب اسلامی عامل کشتار ده‌ها هزار نفر از مردم الجزایر بود. گروه «جند الخلافة» در سال ۲۰۱۵م. با خواندن بیانیه‌ای آغاز تشکیل داعش در الجزایر را اعلام کردند؛ اما موفق به انجام فعالیت نشدند. به طور کلی می‌توان گفت عوامل مؤثر و مهم در پیدایش و گسترش جریان سلفی وهابی در الجزایر عبارتند از:

اول، مهم‌ترین عامل حمایت‌های بی‌شمار مادی و لجستیکی عربستان سعودی به‌ویژه پس از سال ۱۹۷۳م. به دلیل افزایش درآمدهای نفتی؛

دوم، سیاست‌های سرکوب‌گرایانه دوره هواری بومدین و اتخاذ رویکردهای سختگیرانه؛ در دوره ریاست جمهوری بومدین (۱۹ ژوئن ۱۹۶۳- ۲۷ سپتامبر ۱۹۷۸) با ایجاد فضای امنیتی، جریان‌های وهابی را محدود و کنترل کرد و همه مؤسسات و مراکز آنها را تعطیل کرد. از این رو، جریان وهابی، سیاست‌های دیگری از جمله حضور در دانشگاه‌ها را اتخاذ کردند. با تغییر خط‌مشی شاذلی بن جدید (۹ فوریه ۱۹۷۹- ۱۱ ژانویه ۱۹۹۲)، فرصت طلایی به آنها داده شد و در سه عرصه، حزبی، علمی - آموزشی و جهادی، فعالیت‌های گسترده‌ای انجام دادند. از یک‌سو، اقدامات افراطی جریان سلفی وهابی در سه عرصه پیش‌گفته و تحولات عمده در جهان به‌ویژه جهان اسلام، شاذلی بن جدید را با بحران و بن‌بست روبرو ساخت که به حوادث اکتبر ۱۹۸۸ و آغاز جنگ‌های داخلی منجر شد؛

سوم، فقر و مهاجرت گسترده جوانان از روستاها و مناطق دوردست به شهرهای بزرگ از جمله پایتخت و استفاده جریان سلفی وهابی از این موضوع؛

چهارم، با پایان جنگ افروزی شوروی در افغانستان و بازگشت مجاهدان به کشورهای خود از جمله الجزایر، آنها را دچار بحران روحی کرد؛ بنابراین دوباره گرد هم جمع شدند و مشغول فعالیت در مساجد و دیگر محافل عمومی شدند؛ پنجم، شکست جریان‌های چپ و به تحلیل رفتن پایگاه اجتماعی آنها در فضای اجتماعی و همچنین ناکارآمدی سیاسی آنها، عرصه را برای فعالیت جریان‌های سلفی در الجزایر را فراهم ساخت؛ ششم، گسترش نفوذ انقلاب اسلامی ایران به عنوان یک عامل عمده منطقه‌ای و بین‌المللی و انعکاس حمایت ایران از جریان‌های اسلامی در جهان عرب، موجی از نگرانی را در میان جریان‌های سلفی و کشورهای نظیر عربستان سعودی برانگیخت؛ از این رو، به جذب و تبلیغ ضد گفتمان شیعی انقلاب اسلامی ایران پرداختند.

دکتر مجید منهاجی

دانش آموخته دکتری تخصصی تاریخ دانشگاه خوارزمی

اخبار و گزارش‌های خبری

ارائه گزارش یک ساله مرکز مطالعات آفریقا و تقدیر رئیس دانشگاه تربیت مدرس

در تاریخ ۲۵ خرداد ۱۳۹۹ به تأیید اعضای جهت طرح و تصویب در شورای پژوهشی مرکز رسید و شورای پژوهشی مرکز مطالعات آفریقا نیز در جلسه تیرماه ۱۳۹۹ این سند را به تصویب نهایی رساند.

وی با اشاره به انعقاد تفاهم نامه همکاری میان مرکز مطالعات آفریقا با سایر مراکز و نهادها گفت: مرکز مطالعات آفریقا موفق به انعقاد تفاهم نامه همکاری با مرکز مطالعات راهبردی و دیپلماسی دفاعی وزارت دفاع، مؤسسه مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران و انتشارات پاپلی شد و انعقاد تفاهم نامه‌های مشترک با سازمان‌ها و نهادهای دیگر نیز در حال پیگیری است.

دکتر سیروس احمدی نوحدانی تصریح کرد: برای راه اندازی دوباره مرکز مطالعات آفریقا نشست‌ها و جلسات متعددی با اعضای و مدیران مرکز، مدیران ارشد بخش‌های مختلف دانشگاه، مدیران سازمان‌ها و نهادهای دولتی و مدیران بخش خصوصی برگزار شد.

وی به کتاب‌های منتشر شده از سوی مرکز مطالعات آفریقا اشاره کرد و گفت: کتاب‌های «دیپلماسی و فعالیت‌های اقتصادی چین در آفریقا (روابط در جریان)»، «شورش بوکوحرام در نیجریه» و کتاب «آفریقا ۲» از جمله کتب منتشر شده از سوی مرکز مطالعات آفریقا در سال اول فعالیت است.

وی در ادامه به طرح‌های پژوهشی مرکز و فعالیت‌های پژوهشی و برگزاری کارگاه‌ها و وبینارهای مشترک و نیز مشارکت در برگزاری همایش «چشم‌انداز صلح در خاورمیانه: بحران‌های نوظهور و سیاست‌های قدیمی» از سوی مرکز اشاره کرد.

گزارش عملکرد یک سال گذشته مرکز مطالعات آفریقا در نشست ۱۱ اسفند ۱۳۹۹ شورای دانشگاه تربیت مدرس ارائه و مورد ارزیابی قرار گرفت. در این نشست، دکتر سیروس احمدی نوحدانی رئیس مرکز مطالعات آفریقا، گزارشی از عملکرد یک ساله این مرکز ارائه کرد. وی اظهار داشت: پس از چند سال تعلیق فعالیت‌های مرکز مطالعات آفریقا، این مرکز مجدداً در ۳۰ آذر ۱۳۹۸ راه اندازی شد. در برنامه‌ای که به دانشگاه ارائه دادیم فعالیت‌های دوباره مرکز مطالعات آفریقا در سه مرحله برنامه‌ریزی شده است که شامل راه اندازی مرکز (شش ماه)، تثبیت مرکز (دو سال از زمان راه‌اندازی مجدد) و توسعه فعالیت‌ها و استقلال عمل است.

وی افزود: این مرکز با داشتن دو عضو هیات علمی جوان و در شرایط شیوع بیماری کووید ۱۹ و تعلیق بسیاری از فعالیت‌ها به ویژه نشست‌های حضوری، و مشکلات مالی کشور و تحریم‌ها، فعالیت خود را آغاز کرد و ساختار خود را شامل تعیین و انتصاب مدیران گروه‌های مطالعاتی مرکز (اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و ژئوپلیتیک)، انتصاب اعضای حقیقی و حقوقی شورای پژوهشی به عنوان رکن مرکز و تعیین اعضای هیأت علمی وابسته به گروه‌های مطالعاتی را شکل داد.

رئیس مرکز مطالعات آفریقا خاطرنشان کرد: در چهار ماهه اول آغاز به کار مرکز مطالعات آفریقا، پیش‌نویس «سند راهبردی ۵ ساله مرکز مطالعات آفریقا»، به همت اعضای مرکز به منظور ترسیم خطوط راهبردی و مسیر مناسب و دورنمای فعالیت‌های آن تهیه شد و در جریان دو جلسه بررسی در شورای مدیران گروه‌های مطالعاتی

دکتر احمدی نوحدانی انتشار ۲۰ شماره گاهنامه خبری - تحلیلی «آفریقا» را از دیگر اقدامات انجام شده از سوی مرکز مطالعات آفریقا عنوان کرد.

در ادامه، رئیس دانشگاه ضمن تقدیر از تلاش‌های صورت گرفته در مرکز مطالعات آفریقا ابراز امیدواری کرد: با توجه به کارنامه خوب و قابل قبول مرکز طی یک سال گذشته و با توجه به جذب نیروی صورت گرفته، این مرکز بتواند به عنوان مرجع ملی برای مباحث آفریقا به صورت

دائمی و با برنامه‌ریزی به خوبی پیش برود و خدمات پژوهشی، فناوری، پشتیبانی و ارائه مشاوره را در حوزه های مختلف مربوط به آفریقا ارائه دهد.

منبع: پرتال دانشگاه تربیت مدرس، گزارش فعالیت‌های مرکز مطالعات آفریقا در نشست شورای دانشگاه، ۱۳ اسفند ۱۳۹۹.

در: <https://www.modares.ac.ir/news/news-list/news-content?newsview=14864>

تخصیص اعتبار ۲۰۰ میلیون یورویی برای توسعه صادرات به آفریقا

فرزاد پیلتن، مدیرکل دفتر عربی و آفریقایی سازمان توسعه تجارت ایران اعلام کرد: در چارچوب برنامه‌های دولت دوازدهم برای حمایت از صادرکنندگان کالا و خدمات به بازارهای جدید صادراتی، با پیگیری‌های سازمان توسعه تجارت ایران در چارچوب کمیسیون اقتصادی ستاد آفریقا، اعطای خط اعتباری ۲۰۰ میلیون یورویی به کشورهای آفریقایی از محل ۲ میلیارد دلار تسهیلات صادراتی مصوب در صندوق توسعه ملی، در هیأت مدیره این صندوق تصویب و قرار است پس از طرح و تأیید در جلسه آینده ستاد به ریاست معاون اول رئیس‌جمهور در اسفندماه سال جاری برای اجرا به دستگاه‌های ذی‌ربط ابلاغ شود.

وی افزود: با وجود همه فرصت‌ها و زمینه‌های توسعه، همکاری‌های اقتصادی و تجاری ایران و آفریقا با برخی مشکلات مانند برنامه و شناخت نداشتن، علاقه تشکل‌های بخش خصوصی مانند اتاق بازرگانی، اتاق تعاون، اتحادیه‌ها و تشکل‌های صادراتی و همچنین بنگاه‌های تجاری به فعالیت در آفریقا، نبود زیرساخت‌های مناسب و کمبود منابع و امکانات دولت مواجه است که انتظار می‌رود با اجرای برنامه فوق این مشکلات به تدریج برطرف شود.

پیلتن خاطر نشان کرد: در چارچوب این برنامه، احیای فعالیت‌ها، رویدادها و ارتباطات تجاری با قاره آفریقا در دوره پسا کرونا و پساتحریم، حل مشکلات توسعه روابط تجاری مانند حمل و نقل و بانکی، ارائه تسهیلات جدید مانند تخصیص خط اعتباری با همکاری صندوق توسعه ملی و توسعه حمایت‌های قبلی برای فعالان اقتصادی و تجاری در حوزه بازاریابی مانند برگزاری نمایشگاه‌ها و تبادل هیأت‌های تجاری با کشورهای آفریقایی، بهره‌گیری از راهکارها و روش‌های جدید حضور در بازارهای آفریقایی مانند تهاتر و تشدید هماهنگی بین نهادهای داخلی از طریق برگزاری منظم جلسات کمیسیون اقتصادی ستاد آفریقا در دستور کار سازمان توسعه تجارت ایران قرار خواهد گرفت.

وی تأکید کرد: در همین راستا اقدام‌ها و فعالیت‌های متنوعی مانند برگزاری سه کمیسیون مشترک اقتصادی، هشت کمیته مشترک بازرگانی و چهار کمیته مشترک صنعتی با کشورهای هدف آفریقایی با مسئولیت وزارت صنعت، معدن و تجارت، مشارکت در ۱۰ کمیسیون اقتصادی با مسوئولیت سایر وزارتخانه‌ها با کشورهای آفریقایی، برگزاری ۱۰ نمایشگاه اختصاصی در ۱۰ کشور آفریقایی، مشارکت در ۱۰ نمایشگاه بین‌المللی کشورهای

آفریقایی، اعزام ۱۰ هیأت تجاری و پذیرش ۳۰ هیأت تجاری از کشورهای آفریقایی هم‌زمان با نمایشگاه‌های بین‌المللی ایران، برگزاری ۱۸ میز کشوری معرفی فرصت‌ها و زمینه‌ها و مشکلات و راهکارهای توسعه صادرات به ۱۸ کشور آفریقایی با حضور سفیران و رایزنان بازرگانی کشورمان در آفریقا، حمایت از تأسیس ۱۰ مرکز تجاری توسط بخش خصوصی در ۱۰ کشور آفریقایی، دعوت از مقام‌های ۱۶ کشور آفریقایی و پیگیری تشکیل ۱۰ شورای مشترک بازرگانی با ۱۰ کشور آفریقایی توسط اتاق بازرگانی ایران و پیگیری اختصاص به موقع و مناسب خط اعتباری به قاره آفریقا، برگزاری هر سه ماه یک‌بار جلسات کمیسیون اقتصادی ستاد آفریقا، پیگیری راه‌اندازی خطوط مستقیم کشتیرانی به شمال و جنوب آفریقا و توسعه خط شرق آفریقا به جنوب آفریقا و

پیگیری راه‌اندازی خط مستقیم هوایی به آفریقا پیش‌بینی شده است.

مدیرکل دفتر عربی و آفریقایی سازمان توسعه تجارت ایران با اشاره به اینکه اهداف و فعالیت‌های این برنامه با تحلیل‌ها و ظرفیت‌سنجی‌های واقع‌بینانه پیش‌بینی شده، خاطر نشان کرد: قرار است پس از اخذ نظرات اعضا و تأیید در کمیسیون اقتصادی ستاد آفریقا، با همکاری و مشارکت وزارت امور خارجه و به‌ویژه سفارتخانه‌های ایران در آفریقا و همچنین اتاق بازرگانی و تشکل‌های صادراتی و دیگر نهادهای دست‌اندرکار به مرحله اجرایی برسد.

منبع: خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا)، تخصیص اعتبار ۲۰۰ میلیون یورویی برای توسعه صادرات به آفریقا، ۵ اسفند ۱۳۹۹. در:

www.irna.ir/news/84240568

ایجاد خط مستقیم کشتیرانی میان ایران و آفریقای جنوبی

کشور ایران به مقاصد ذکر شده، مراتب به اتاق‌های تعاون و بازرگانی سراسر کشور، سازمان توسعه تجارت ایران و سایر بنگاه‌های صادراتی فعال در حوزه صادرات کالا به این کشورها اطلاع‌رسانی شده است.

افقهی افزود: ثبت درخواست‌های فعالان اقتصادی متقاضی حمل مستقیم کالا از ایران به مقاصد مذکور و بهره‌مندی از این خط مستقیم و برنامه‌ریزی عملیاتی با شرکت کشتیرانی، توسط اتاق تعاون در حال انجام است.

منبع: خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا)، ایجاد خط مستقیم کشتیرانی میان ایران، آفریقای جنوبی و آمریکای لاتین، ۲ اسفند ۱۳۹۹. در:

www.irna.ir/news/84235681

بابک افقهی، رئیس کمیسیون توسعه تجارت و صادرات غیرنفتی اتاق تعاون ایران از ایجاد خط مستقیم کشتیرانی بین ایران، آفریقای جنوبی و آمریکای لاتین در آینده نزدیک خبر داد. وی افزود: با رایزنی‌های انجام شده با مسئولان مربوطه، قرار است خط مستقیم کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، آفریقای جنوبی و آمریکای لاتین با هدف توسعه تجارت بین این کشورها ایجاد شود.

افقهی ادامه داد: طراحی و ایجاد خط مذکور با حرکت از بنادر جنوبی ایران، با توقف در بنادر آفریقای جنوبی و عزیمت به سمت کشورهای آمریکای لاتین و به‌طور مشخص کشور برزیل، در دستور کار قرار گرفته است.

وی اظهار داشت: با حمایت کشتیرانی جمهوری اسلامی از برقراری خط مذکور، با وجود ظرفیت بارهای صادراتی

تأکید بر توسعه روابط ایران و غنا و کشت فراسرزمینی و تقدیم استوارنامه سفیر جدید

رئیس‌جمهور تصریح کرد: گسترش همکاری بین بخش‌های خصوصی ایران و غنا می‌تواند نقش موثری در ارتقای سطح تعاملات دوجانبه داشته باشد و دو دولت باید ضمن تشویق بخش‌های خصوصی، حمایت‌های لازم را از همکاری‌های آنها به عمل بیاورند.

آقای اریک اسوبواتنگ، سفیر جدید جمهوری غنا در تهران نیز در این دیدار ضمن تقدیم استوارنامه خود، روابط دو کشور را دیرپا و دوستانه خواند و گفت: روابط سیاسی ایران و غنا بسیار گرم و صمیمی است و باید تلاش کنیم روابط اقتصادی فیما بین نیز هم‌پای روابط دوستانه سیاسی گسترش یابد.

منبع: پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست جمهوری، روابط ایران و غنا باید در عرصه‌های مختلف بیش از پیش گسترش یابد، ۶ اسفند ۱۳۹۹. در:

<http://www.president.ir/fa/119810>

دکتر حسن روحانی روابط ایران و غنا را صمیمی و دوستانه توصیف و اظهار امیدواری کرد؛ در دوره جدید این روابط در عرصه‌های مختلف بیش از پیش توسعه یابد. دکتر روحانی ۶ اسفند ۱۳۹۹ هنگام دریافت استوارنامه سفیر جدید جمهوری غنا در تهران، گفت: جمهوری اسلامی ایران علاقمند به توسعه همکاری‌ها با غنا در زمینه‌های اقتصادی و علمی و بهره‌گیری از فرصت‌های موجود برای کشت فراسرزمینی است.

دیدار سفیر زیمبابوه با دستیار ویژه رئیس مجلس و تأکید بر تقویت همکاری‌ها در آفریقا

وی با انتقاد از رفتار نظام سلطه در فقیر نگهداشتن و استثمار آفریقا و سرقت منابع غنی این قاره ثروتمند، بر آمادگی کمیسیون‌های تخصصی مجلس از جمله در حوزه‌های اقتصادی، بهداشت و درمان و همچنین گفتگوی گروه‌های دوستی پارلمانی دو کشور تأکید کرد. دستیار رئیس مجلس در امور بین‌الملل ضمن ابراز همدردی با دولت و ملت زیمبابوه برای قربانیان کرونا از جمله فوت وزیر خارجه این کشور در اثر ابتلاء به کرونا، تصریح کرد: ما از انتقال تجارب کادر درمان و پزشکان ایران برای کمک به دولت زیمبابوه استقبال می‌کنیم.

سفیر زیمبابوه نیز در این دیدار با اشاره پیشرفت‌های بزرگ جمهوری اسلامی ایران در عرصه‌های علم، فناوری، دفاعی و توسعه پایدار تصریح کرد: با توجه به نقش و

کریستوفر ماپانگا، سفیر زیمبابوه در تهران با حسین امیرعبداللهیان، دستیار ویژه رئیس مجلس و مدیرکل بین‌الملل دیدار و گفتگو کرد. امیرعبداللهیان در ابتدای این دیدار، گفت: تحریم‌های یکجانبه و ضد حقوق بشری کاخ سفید و برخی کشورهای اروپایی به ابزاری تروریستی علیه ملت‌ها از جمله جمهوری زیمبابوه تبدیل شده است. وی افزود: رایزنی و گفتگوهای مؤثر بین دولت‌ها و مجالس دو کشور می‌تواند گام مشترک و مهمی برای حرکت در مسیر شکستن تحریم‌ها باشد.

امیرعبداللهیان در ادامه بر اهمیت نقش دیپلماسی پارلمانی در ارتقا مناسبات دوستانه فیما بین تأکید کرد و افزود: مجلس شورای اسلامی بر تقویت و تحکیم همکاری‌ها در قاره مهم آفریقا تأکید دارد.

جایگاه مجالس دو کشور در عرصه قانونگذاری و نظارت بر عملکرد دولت، تقویت و تحکیم روابط پارلمانی فیما بین برای کشور متبوعش بسیار حائز اهمیت است. وی افزود: در این راستا تمایل داریم گفتگو و تبادل نظر میان مقامات پارلمانی دو کشور را در شرایط کنونی متأثر از همه گیری کرونا بصورت نشست مجازی برگزار کنیم.

ماپانگا در پایان گفت: سفارت جمهوری زیمبابوه برای تقویت روابط با جمهوری اسلامی ایران از هیچ تلاشی دریغ نخواهد کرد و گسترش بیش از پیش تعاملات فیما بین در دستور کار ما است.

منبع: خبرگزاری مهر، عزم مجلس برای تقویت همکاری‌ها در قاره آفریقا، ۷ اسفند ۱۳۹۹. در: mehrnews.com/xTQzy

نخست‌وزیر لیبی: از نظر دینی، اخلاقی و مردمی با ایران ارتباط داریم

عبدالحمید الدبیبه، نخست‌وزیر مأمور تشکیل کابینه لیبی از روابط خوب این کشور با ایران و ترکیه خبر داد. الدبیبه گفت: ما از نظر مذهبی، اخلاقی و مردمی با ایران ارتباط داریم. وی همچنین روابط لیبی با ترکیه را «برجسته» توصیف و تأکید کرد که طرابلس براساس احترام به حاکمیت دو کشور، با آنکارا شریک است.

عنوان نخست‌وزیر دولت انتقالی لیبی و «موسی الکونی» و «عبدالله اللافی» به سمت اعضا انتخاب شدند. سعید خطیب‌زاده، سخنگوی وزارت خارجه ایران با استقبال از نتایج نشست گفت‌وگوهای سیاسی طرف‌های لیبیایی در ژنو و تشکیل شورای موقت اجرایی لیبی ابراز امیدواری کرد که دولت جدید موقت با آغاز فعالیت خود شرایط لازم را برای برگزاری انتخابات تمهید کرده و زمینه برقراری ثبات و آرامش، رشد و پیشرفت در لیبی را بر اساس حاکمیت، استقلال، تمامیت ارضی و به دور از دخالت بیگانگان فراهم کند.

وی افزود: همچنان به معاهده مرزهای دریایی با ترکیه عمل و سایر معاهدات را بررسی خواهیم کرد. رجب طیب اردوغان رئیس‌جمهور ترکیه هم چند روز پیش گفت که اگر نیروهای خارجی از لیبی خارج شوند، آنکارا نیز از این کشور خارج خواهد شد.

گفتنی است «محمد رضا رئوف شیبانی» سفیر آکر دپتیه جمهوری اسلامی ایران در لیبی نیز اخیراً استوارنامه خود را تقدیم رئیس دولت وفاق ملی لیبی کرد.

الدبیبه به پارلمان پیشنهاد تشکیل دولت وحدت ملی را ارائه داده و خواسته است تا با آن موافقت کند. وی گفت، در این دولت، «توزیع عادلانه» پست‌های وزارتی را بین غرب، شرق و جنوب لیبی مد نظر قرار داده است.

منبع: المیادین، رئیس الحكومة الليبية المكلف: لدینا ارتباط دینی و اخلاقی و شعبی مع ایران، ۲۵ شباط ۲۰۲۱. فی: <https://b2n.ir/y59638> و خبرگزاری فارس، نخست‌وزیر لیبی: از نظر دینی، اخلاقی و مردمی با ایران ارتباط داریم، ۸ اسفند ۱۳۹۹. در: <http://fna.ir/f311gz>

دور جدید گفت‌وگوهای سیاسی لیبی بهمن گذشته در ژنو سوئیس، با نظارت سازمان ملل متحد با هدف بررسی نامزد ریاست دولت موقت لیبی برگزار شد و «محمد المنفی» به عنوان رئیس شورای ریاستی، الدبیبه به

امارات متحده عربی در حال انهدام پایگاه نظامی خود در اریتره

حبس اسیران نزد ائتلاف عربی به رهبری عربستان سعودی در جنگ یمن استفاده شد. حال، تصاویر ماهواره‌ای جدید نشان می‌دهد این کشور حاشیه خلیج فارس، پس از اعلام عقب نشینی نیروهای خود از یمن در تابستان ۲۰۱۹، شروع به خارج کردن تجهیزات خود از این پایگاه و حتی از بین بردن تاسیسات جدید کرد. تصاویر گرفته شده توسط شرکت Planet Labs نشان می‌دهد که همراه با اعلام ابوظبی مبنی بر خروج نیروهای خود از یمن، کارگرانی در حال تخریب تاسیساتی هستند که به نظر می‌رسد پادگان‌های کنار بندر و مواد و تجهیزات در شمال بندر جمع‌آوری شده و احتمالاً در انتظار بارگیری است.

در اوایل ژانویه، تصویر دیگری، آنچه را که از این پایگاه با وسایل نقلیه و تجهیزات بارگیری شده بود، ثبت کرد و این کشتی قبل از پنجم فوریه بندر را ترک کرد. همچنین بر اساس تصاویر گرفته شده در ژانویه و فوریه، سوله‌های جدید ساخته شده در امتداد باند فرودگاه، به ویژه آنهایی که تحلیلگران، مرتبط با هواپیماهای بدون سرنشین می‌دانستند، شامل شد. آسوشیتدپرس گفت، از بین بردن این سوله‌ها پس از آن صورت گرفت که شورشیان در اقلیم تیگرای اتیوپی، در ماه نوامبر، امارات را به بمباران پایگاه‌های خود با هواپیماهای بدون سرنشین برخاسته از این پایگاه متهم کردند.

منبع: خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، آسوشیتدپرس: امارات با خروج از یمن، پایگاه نظامی خود را در اریتره منحل می‌کند، ۳۰ بهمن ۱۳۹۹. در:

<https://www.isna.ir/news/99113022781>

منابع خبری گزارش داده‌اند که امارات متحده عربی پس از خارج کردن نیروهای خود از جنگ یمن، تفکیک بخش‌هایی از پایگاه نظامی خود را در اریتره که برای جابجایی سلاح‌های سنگین و انتقال نیروهای خود به یمن استفاده می‌کرد، آغاز کرده است.

امارات، میلیون‌ها دلار برای توسعه یک بندر و گسترش یک باند فرودگاه و ایجاد سایر زیرساخت‌ها در این پایگاه تأسیس شده توسط استعمارگران ایتالیایی در دهه ۱۹۳۰ در شهر عصب اریتره که مشرف به دریای سرخ است، سرمایه‌گذاری و از سپتامبر ۲۰۱۵ به عنوان پایگاه حمل و نقل سلاح و انتقال نیروها به یمن استفاده کرده است. به گفته کارشناسان سازمان ملل متحد، امارات قبلاً ماشین‌آلات جنگی مختلف از جمله تانک‌ها و خودروهای زرهی جنگی و همچنین بالگردهای تهاجمی و هواپیماهای بدون سرنشین را در این پایگاه مستقر کرده بود. همچنین در این پایگاه، پادگان‌هایی ساخته شده بود که میزبان نظامیان اماراتی، یمنی و سودانی بود که با کشتی SWIFT-1 به عدن منتقل شدند.

علاوه بر این، مایکل نایتس، پژوهشگر مؤسسه سیاست خاور نزدیک در واشنگتن به آسوشیتدپرس گفت که این پایگاه دارای یکی از بهترین بیمارستان‌های صحرایی در خاورمیانه است. بر اساس این گزارش، از این پایگاه برای

سفیر ایتالیا در کنگو کشته شد

پیش از این، رسانه‌های این کشور آفریقایی گزارش داده بودند که کاروان خودرویی که این دیپلمات نیز در آن حضور داشت، توسط شبه نظامیان مورد حمله قرار گرفت. در بیانیه آمده است: "وزارت خارجه کشته شدن سفیر ایتالیا در جمهوری دموکراتیک کنگو، لوکا آتاناسیو و یک سرباز از سپاه کارابینیری را با اندوه عمیق تأیید می‌کند. سفیر و سربازان سپاه کارابینیری سوار بر خودرو کاروان مونوسکو با مأموریت تثبیت سازمان ملل در جمهوری دموکراتیک کنگو بودند."

منبع: اسپوتنیک فارسی، سفیر ایتالیا در کنگو کشته شد، ۲۲/۰۲/۲۰۲۱. در: <https://b2n.ir/f05346>

وزارت خارجه ایتالیا اعلام و تأیید کرد که لوکا آتاناسیو، سفیر این کشور در جمهوری دموکراتیک کنگو ۴ اسفند ۱۳۹۹ در جریان حمله به یک کاروان خودرو کشته شد.

گزارش القدس العربی درباره دستور السیسی برای حذف آیات قرآن و احادیث از برخی متون درسی

در دوره ریاست جمهوری انور سادات و حسنی مبارک حاکم بود. وی همچنین آموزش دین را منبع "تروریسم و تهدیدی" برای دولت تلقی می‌کند. سسی فرد مؤمنی است، اما زمانی که صحبت از مبارزه با افراط‌گرایی مذهبی، به ویژه اخوان المسلمین می‌شود، وی قصد مصالحه ندارد و اگر نیازی باشد به رئیس‌الازهر و نهادهای آن حمله خواهد کرد؛ چراکه معتقد است آنها خود را با دستورالعمل‌های او منطبق نمی‌کنند.

طی ماه جاری میلادی در کمیته دفاع و امنیت ملی پارلمان مصر، بحث ویژه‌ای درباره دستورالعمل‌های جدید صورت گرفت که در جریان این نشست رضل حجازی، معاون وزیر آموزش و پرورش مصر گفت که از سال آینده میلادی کتاب جدیدی وارد برنامه درسی آموزشی می‌شود که چهره لیبرالی دین را معرفی می‌کند.

این بررسی انتقادهای زیادی به همراه داشت و دکتر محمود عطیه، عضو سابق کمیته آموزش پارلمان مصر در

روزنامه القدس العربی درباره دستور عبدالفتاح سسی، رئیس‌جمهور مصر برای حذف آیات قرآن و احادیث نبوی از برخی متون درسی نوشت: دستور رئیس‌جمهور مصر برای حذف آیات قرآن و احادیث نبوی از برخی متون درسی سر و صدای زیادی در مصر به پا کرده است. وی طی چند سال گذشته درصدد تجدید گفتمان دینی در کشورش بوده و می‌خواهد آموزش قرآن و احادیث را فقط به کلاس‌های دینی محدود کند و این مفاد درسی را از دروس تاریخ، زبان و جغرافیا حذف کند.

روحانیون و مقامات الأزهر که وظیفه بررسی برنامه‌های درسی، فرهنگی و رسانه‌ای را برعهده دارند، در همه موارد مربوط به امور دینی و سازگاری آنها با شریعت، به شدت با این دستورالعمل‌ها مخالفت می‌کنند و با آنچه طرح سسی برای تغییر جایگاه دین می‌نامند، مبارزه می‌کنند. طبق گفته این افراد و روحانیون، رئیس‌جمهوری مصر درصدد تضعیف وضعیت موجود بین نظام و دین است که

این باره گفت: هدف خالی کردن کتاب‌های آموزشی از مضامین مذهبی و دینی است. سلامه عبد القوی، مدیر کل سابق وزارت اوقاف مصر نیز ضمن انتقاد از این اقدام سیسی، تصریح کرد: همه ما باید مراقب طرح‌های تغییر هویت مصر که یک هویت اسلامی است، باشیم و مشخص است که رئیس جمهوری از زمان صحبت درباره تجدید گفتمان دینی مخالف اسلام است و تمامی رسانه‌های تحت امرش را برای انتقاد و حمله به الأزهر، رئیس آن و دین اسلام به کار گرفته است. ایده تجدید گفتمان مذهبی و دینی قرن‌ها با مصر همراه بوده است و سیسی یک ملحد یا لیبرال نیست که دین و دولت را به شکلی متعصبانه از هم جدا کند. او در حال انجام یک نبرد سیاسی و نظامی سازش ناپذیر علیه جنبش‌های مذهبی، به ویژه اخوان المسلمین است. با این وجود او به قدرت و تأثیر دین در کشور مصر اذعان می‌کند؛ چراکه باعث به قدرت رسیدن اخوان المسلمین و جنبش‌های سلفی در سال ۲۰۱۱ شده است. رئیس جمهوری مصر درصدد فاصله انداختن بین دین و ایمان به طور کلی و جنبش‌های سیاسی اسلامی است،

اما او بیش از صاحبان قدرت گذشته مصر در دادن یک وجهه "تروریستی" به دین موفق‌تر عمل کرده است، طوری که به متن‌های مندرج در کتاب‌های جغرافیا و زبان مشکوک شد و آنها را پیام‌های پنهانی برای طرفداران اخوان المسلمین دانست. آنچه در حال حاضر باعث نگرانی سیسی شده است؛ نشستن معاون باراک اوباما، رئیس جمهوری سابق آمریکا (بایدن) در کاخ سفید است؛ فردی که انقلاب بهار عربی را تأیید و اخوان المسلمین را تشویق کرد و حتی پیروزی آنها در انتخابات را نشانه‌ای از تجدید در دموکراسی دانست. موضوع نگران کننده‌تر این است که اوباما پس از آنکه سیسی قدرت را به زور در سال ۲۰۱۳ به دست گرفت و محمد مرسی را برکنار کرد، نسبت به به رسمیت شناختن وی به عنوان حاکم قانونی مصر تردید داشت. **المصدر:** القدس العربی، السیسی يدعو لحذف آیات قرآنیة من المناهج التعليمية.. لـ"تجدید الخطاب الدینی"، ۱ مارس ۲۰۲۱. فی: <https://b2n.ir/y13060>

تحلیل‌های روز آفریقا

تحلیل چرایی نوع پوشش سفیر غنا در دیدار با رئیس‌جمهور ایران

توضیح اینکه چرا سفیر غنا در مهمترین دیدارش این پارچه را که به آن کنته (Kente) می‌گویند، انتخاب کرد، در سه محور زیر دنبال می‌کنیم.

۱- اهمیت پوشش به عنوان یک نماد در آفریقا

در فرهنگ آفریقا، نمادها و سمبل‌ها جایگاه والایی دارند و فرهنگ غنی آفریقا مشحون است از آمیخته‌های هنری و نمادهای زیبایی‌شناختی که در آن برانگیختن احساسات و شور و کسب لذت درونی از اهمیت و اولویت زیادی برخوردار است. «نمادها» ارتباط وثیقی با مفاهیم عمیق و والا دارد و به گرمی پیام را منتقل می‌کند و بینش‌ها، گرایش‌ها و خواسته‌ها را ملموس می‌کنند. چنانچه وقتی در ماه محرم الحرام در عزای سید و سالار شهیدان علیه السلام لباس مشکی می‌پوشیم، به عشق و علاقه خود به امام حسین (ع) و یاران باوفایش گرمی خاصی می‌بخشیم؛ اعلام وفاداری می‌کنیم و روابط اجتماعی مؤمنانه خود را با دیگران تسهیل می‌کنیم. لباس هر کس مانند پرچمی است که هر کس بر در خانه‌اش نصب کرده است و تا حدود زیادی هویت و اعتقادات شخص را بیان می‌کند. رنگ‌ها و طرح‌های به کار رفته در لباس و زمان و مکان پوشیده شدن آن همه می‌تواند زبان‌گویی از ایده‌های والا و مفاهیم پیچیده باشد که القای آن به مخاطب به طور نمادین در فرهنگ آفریقایی بسیار لذت بخش است. بین مردم آکان (از قدیمی‌ترین قبایل آفریقایی غرب آفریقا که ساکن کشور غنای امروز هستند) آمیختن ترکیب طرح‌ها و رنگ‌ها در

چهارشنبه ۶ اسفند ماه، سفیر کشور غنا جناب آقای اریک اووسو بوآتنگ (Eric Owusu-Boateng) استوارنامه‌اش را به رئیس‌جمهور کشورمان آقای دکتر روحانی تقدیم کرد. پوشش سفیر غنا در این دیدار مورد توجه بسیاری از پایگاه‌های خبری و کاربران شبکه‌های اجتماعی قرار گرفت. برخی آن را «پوشش عجیب»، «لباس جالب»، «لباسی شبیه حوله و پتو» و حتی «پوشش نیمه برهنه» نامیدند و از اینکه سفیر غنا این لباس بومی به همراه دمپایی را برای یک دیدار رسمی انتخاب کرده است، انتقاد کردند. عده‌ای هم این پوشش بومی را نشانه‌ای از تفاوت‌های بسیار زیاد دو کشور ایران و غنا دانستند و اینکه بعید است دو کشور حرف مشترک و منافع مشترک چندان با یکدیگر داشته باشند.

البته در این میان کسانی بودند که از سر انصاف، پوشش سفیر را یک پوشش سنتی دانستند که سفیر خواسته به وسیله آن فرهنگ کشورش را به نمایش بگذارد و به این سبب انتخاب سفیر را قابل احترام دانستند. لکن مسئله بسیار فراتر از این بود. مسئله‌ای که برای فهم آن باید این پوشش را بیشتر شناخت. به خصوص اینکه سفیر غنا، اریک اووسو بوآتنگ علاوه بر سوابق دیپلماتیک، دارای تحصیلات دانشگاهی از دانشگاه علم و تکنولوژی قوام نکرومه (Kwame Nkrumah University) غنا است و ۸ دی ماه سال جاری در دیدار با جناب آقای دکتر ظریف، وزیر خارجه محترم کشورمان با کت و شلوار نسخه‌ای از استوارنامه خود را تقدیم وزیر کرده بود.

هر موقعیتی بسیار مهم است و ظرافت‌های زیادی دارد مثلاً رنگ لباس مراسم تدفین و عزاداری باید مشکی، قرمز یا قهوه‌ای باشد و البته اگر فرد متوفی بسیار پیر باشد، رنگ انتخابی سفید خواهد بود چرا که معتقدند وقت آن بوده است که مرده به خانه‌اش در آن دنیا برود.

۲- کنته؛ یک لباس اصیل سنتی

در کشور غنا پارچه‌ها و لباس‌های زیادی هستند که به لباس سنتی معروفند. کنته، اسموک (Smock)، داشیکی (Dashiki)، کبه (Kaba)، گونجا (Gunja)، آگبادا (Agbada) و فوگو (Fugo) از آن جمله‌اند. لکن لباس سنتی ملی و رسمی غنا دو لباس کنته و اسموک است. اسموک معمولاً لباس سنتی شمال غنا است و رئیس‌جمهور سابق غنا، آقای جان درامانی ماهاما، در دیدارش با رئیس‌جمهور کشورمان آقای روحانی در تاریخ ۲۵ بهمن ۱۳۹۴ لباس اسموک پوشیده بود. کنته لباس سنتی جنوب غنا است که جناب سفیر در دیدار هفته گذشته پوشیده بود. کنته اصیل سنتی از ابریشم و پنبه توسط بافندگان سنتی بافته می‌شود و بسیار گران‌قیمت است. این پارچه مخصوص پادشاهان آکان و قوم آشانتی در غنا بوده است که صرفاً در مراسم بسیار مهم پادشاهی می‌پوشیدند. البته امروزه بسیاری از چیف‌ها (خان‌های محلی) نیز در فستیوال‌ها و جشنواره‌های محلی و رسمی مثل مراسم دانش‌آموختگی کنته می‌پوشند. کنته نمادی‌ترین پارچه غنا است و هر طرح و رنگ آن نام و معنای مخصوص خودش را دارد.

رنگ سیاه نماد انرژی معنوی به خصوص از روح اجداد و نیاکان است، رنگ آبی نماد صلح و دوستی و عشق، رنگ قرمز نماد فداکاری و مرگ، رنگ زرد نشان قدرت و شکوه و زیبایی و... است. در افسانه‌های عامیانه غنا گفته می‌شود

که فناوری بافت این پارچه را عنکبوت افسانه‌ای آنانسی (Anansi) به دو نفر غنایی آموخته است. آنانسی تقریباً مهمترین شخصیت افسانه‌های غنا است که علی‌رغم ضعف در جسمش، همواره به خاطر ذکاوت و حيله‌گری و خلاقیت حریف را شکست می‌دهد و داستان‌های او به خصوص برای بردگان سیاه آفریقایی در آمریکا و کارائیب که همواره در موضع ضعف بوده‌اند، بسیار الهام بخش و شیرین بوده است؛ چرا که به کودکان یاد می‌دهد که علی‌رغم ضعف در ظاهر می‌توان همچنان پیروز و خوشبخت زیست. کنته نشانه و میراثی گرانبها از فرهنگ گذشته غنا است که حرف‌های بسیاری برای گفتن دارد. در زیر کنته صرفاً یک زیرپوش و یا آستین کوتاه پوشیده می‌شود. آنکس که دل در گرو سنت دارد، در مهمترین مراسم‌ها، با پوشیدن کنته به هویت آفریقایی خود افتخار می‌کند و آن را بر پوشش‌های وارداتی و غربی ترجیح می‌دهد. البته این همه داستان درباره پوشیدن کنته نیست و کنته پیامی سیاسی را نیز در دل خود دارد.

۳- کنته؛ سیاسی‌ترین پوشش آفریقا

کشور غنا، اولین کشور زیرصحرای آفریقایی است که استقلال خود را در سال ۱۹۵۷ با تلاش‌های دکتر قوام نکرومه به دست آورد. نکرومه در مراسم استقلال غنا، کنته می‌پوشید. یک سال بعد از کسب استقلال در دیدارش با رئیس‌جمهور وقت آمریکا، آیزنهاور، در سال ۱۹۵۸ در کاخ سفید کنته پوشید. تقریباً تمام رؤسای جمهور غنا در مراسم تحلیف ریاست جمهوری، کنته پوشیده‌اند. چند ماه قبل که رئیس‌جمهور فعلی غنا، آقای نانا آدو دانکوا آکوفو-آدو، برای دومین بار رئیس‌جمهور شد و در مراسم تحلیف کت و شلوار پوشید، بسیار مورد انتقاد قرار گرفت. ارزشمندترین هدیه‌ای که دولتمردان به

رؤسای جمهور میهمان می‌دهند، کنته است و انتظار دارند که آن را به احترام فرهنگ آفریقایی بپوشند. بعد بین‌المللی کنته که با جنبش‌های استقلال طلبانه کشورهای آفریقایی آغاز شده بود، با جنبش‌های حقوق مدنی آمریکا به دیگر کشورهای مدرن نیز راه یافت. سالهاست که در مقابل سازمان ملل، پارچه کنته به عنوان احترام به ماهیت و هویت آفریقایی آویزان است. سیاه پوستان معترض به نژادپرستی یک نوار شال مانند از پارچه کنته طراحی کرده‌اند که در مراسم مختلف از آن استفاده می‌کنند. فارغ‌التحصیلان جوان آفریقایی در مراسم فارغ‌التحصیلی خود در کشورهای مختلف شال کنته به گردنشان آویزان می‌کنند. استفاده از کنته به عنوان نشانی از هویت و نژاد آفریقایی و اعتراض به نژادپرستی آنقدر در مراسم فارغ‌التحصیلی فراگیر شده است که معترض به نژادپرستی و معتقد به برابری و برادری همه انسان‌هاست. در سال گذشته بعد از مرگ جرج فلوید، سیاه‌پوست مظلوم آفریقایی که زیر پاهای پلیس خشن آمریکایی خفه شد، سران حزب دموکرات از

جمله نانسی پلوسی، رئیس کنگره، شال کنته به گردنشان آویختند و به نشانه اعتراض علیه نژادپرستی سیستماتیک در آمریکا زانو زدند.

کنته در حال حاضر، سیاسی‌ترین پوشش آفریقایی است که سفیر غنا، اریک اووسو بواتنگ آن را برای مهمترین دیدار خود برگزید تا نقطه شروع فعالیت خودش را با اعلام هم‌سویی با سیاست‌های جمهوری اسلامی ایران به خصوص سیاست استکبارستیزی و نژادپرستی اعلام کند و پیام برادری و مساوات و پیگیری نفع متقابل دو ملت ایران و غنا را به گرمی اعلام کند. ما مردم ایران نیز این همدلی را ارج نهاده و به او به زبان سنتی غنایی خوش آمد می‌گوییم: «اکوآبا (Akwaaba) جناب سفیر».

نویسنده: دکتر محسن معارفی، عضو هیئت علمی و مدیر گروه مطالعات آفریقا جامعه المصطفی (ص) العالمیه، «کنته» سیاسی‌ترین لباس آفریقا و نماد ضد نژادپرستی و غرب‌گرایی، خبرگزاری بین‌المللی قرآن (ایکنا)، ۱۳ اسفند ۱۳۹۹. در: <https://iqna.ir/00GbTQ>

سودان دو سال پس از سقوط عمر البشیر

رسوخ تحولات موسوم به بهار عربی در سودان (سال ۲۰۱۱) هر چند به قدرت تونس، مصر و لیبی نبود، اما آغازی بود برای زیر سؤال بردن ناکارآمدی سیستم حکومتی عمرالبشیر که از سال ۱۹۸۹ با فشار چکمه نظامی‌گری تداوم داشت. با وجود، کنترل ناآرامی‌های شکل گرفته در این مقطع و مصون ماندن از انقلاب‌های عربی که سقوط دومینووار دیکتاتورهای شمال آفریقا را به همراه داشت، نارضایتی‌ها، تداوم مطالبات عمومی و بحران ناکارآمدی، در بافت سیاسی این کشور ریشه

دوانید. حاکمیت سیاسی سودان به دلیل ترس از دست دادن مشروعیت سیاسی خود و دچار نشدن به سرنوشت سیاسی رهبران کشورهای همسایه، تدابیری را در دستور کار قرار داد. اما پیش‌نیاز اجرای آن‌ها، اصلاحات سیاسی و اقتصادی بود که خارطوم بنیه لازم در این زمینه را نداشت. لازم به ذکر است که در جولای ۲۰۱۱، عمرالبشیر، تن به جدایی جنوب سودان داد. سرزمینی به وسعت حدود ۷۰۰ هزار کیلومتر مربع با منابع غنی نفتی

از خاک خود را در نتیجه همه‌پرسی واگذار کرد که این خود به ناکارآمدی البشیر بسیار افزود.

اشتباه بزرگ عمر البشیر

عمرالبشیر که تا زمان شروع انقلاب‌های عربی در خاورمیانه و شمال آفریقا، با بحران ناکارآمدی مواجه و در رفع آن ناموفق بود به سرعت با دو بحران خفته دیگر درگیر شد؛ بحران مشروعیت و بحران هویت. لذا برای برون‌رفت از این بحران‌ها دست به اقدامات راهبردی اشتباهی زد که تنها سقوط وی را تسریع بخشید. وی به گمان اینکه می‌تواند با بازی مهره ایران، از رقبای منطقه‌ای باج‌خواهی و کسب امتیاز کند در زمستان ۱۳۹۴ و بعد از یک چرخش ناگهانی، به روابط سیاسی با ایران پایان داد و به زعم خود به باشگاه کشورهای عربی و غربی بازگشت. بلافاصله وقوع چند کودتا علیه وی در ارتش و دستگاه امنیتی که البته ناکام ماند، نشان داد که محاسبات البشیر اشتباه بوده و قطع ارتباط با ایران، تصویر خلاء حامی منطقه‌ای را نزد دیگران تقویت کرده است. با احساس این خلاء، البشیر پس از مدت کوتاهی دوباره تلاش کرد تا خود را به محور ایران و مقاومت نزدیک کند که تاریخ به شکل دیگری رقم خورد.

سقوط عمرالبشیر

اتفاق از آنچه انتظار آن می‌رفت زودتر حادث شد. فروردین ۱۳۹۸، کودتا علیه البشیر، دستگیری و زندانی شدن وی و وابستگان اصلی حزب کنگره ملی که البشیر رئیس آن بود رقم خورد. پایان زمامداری ۳۰ ساله رهبری که هم‌پیمانی وی در ماه‌های آخر، با به اصطلاح قدرت‌های منطقه‌ای و جهانی نتوانست موقعیتش در قدرت را حفظ نماید. همان‌هایی که با وعده و وعید، سودان را به قطع ارتباط با ایران و پیوستن به باشگاه محور عربی و غربی ترغیب کردند، خودشان نیز تدارک کودتا علیه وی را ترتیب دادند. به هر حال پایان البشیر،

نقطه عطفی در تحولات سودان محسوب می‌شود که سودان را وارد مرحله جدیدی از بی‌ثباتی، چالش‌های مداوم سیاسی و اقتصادی و بحران مشروعیت کرده است.

تلاش برای تشکیل نظام سیاسی جدید

دوران بعد از البشیر یعنی از فروردین ۱۳۹۸ تا کنون را باید به دو بخش تقسیم کرد؛ دوره اول تلاش برای تشکیل نظام سیاسی جدید است که پس از کش و قوس‌ها و درگیری‌های بسیار، منجر به سیستم مشارکتی موقت به نام شورای حاکمیت متشکل از حاکمیت نظامی و مدنی (ترکیبی از کودتاگران نظامی موسوم به شورای نظامی و معترضین سیاسی به نام ائتلاف آزادی و تغییر در قالب حاکمیت مدنی) شد. شورای حاکمیت همچنین دولتی انتقالی را برای اداره کشور ایجاد کرد که براساس آن، نخست وزیر را معرفی و وی هیات دولتی متشکل از وزرا را برای پیشبرد امور تعیین می‌کند. اکنون عبدالفتاح البرهان رئیس شورای حاکمیت، محمد حمدان دقلو معاون وی و عبدالله حمدوک نیز نخست‌وزیر است. مراحل توافق مذکور، با دخالت‌های مستقیم امارات متحده عربی و عربستان سعودی و نقشه آمریکا و رژیم صهیونیستی حاصل شد. محور مذکور با جدیت به دنبال اجرای مدل مصری در سودان بودند. به این ترتیب که دولت شامل یک بدنه نظامی ضد جریان‌های اسلام‌گرا و وابسته به محور عربی و غربی و غیر مزاحم برای رژیم صهیونیستی مستقر شود. شورای انتقالی با ۱۱ عضو تشکیل و قرار شده است تا ظرف ۳۹ ماه زمینه لازم برای تشکیل دولت دائمی را فراهم کند. همچنین توافق شده است تا ۲۱ ماه از این مدت، قدرت دست حاکمیت نظامی و ۱۸ ماه در اختیار حاکمیت مدنی قرار گیرد. با گذشت ۱۷ ماه از عمر شورای حاکمیت سودان، چالش‌های عمده در حوزه تدوین قانون اساسی جدید، سیاست خارجی و مشکلات حاد اقتصادی همچنان پابرجاست. این در حالی

است که نارضایتی عمومی همچنان ادامه داشته و اختلافات احزاب بر سر سهم‌خواهی بیشتر از قدرت، مشکلات جدی بوجود آورده است.

عادی سازی روابط با رژیم صهیونیستی

دوره دوم را که می‌توان نقطه عطف اساسی در تاریخ سیاسی سودان محسوب کرد، عادی سازی روابط با رژیم صهیونیستی است. زمزمه‌های ارتباط با رژیم، در دو سال آخر زمامداری البشیر شنیده شد. البشیر با چرخش ناگهانی در رفتار سیاسی خود، اهتمام زیادی در نزدیک شدن به جبهه عربی و غربی و سپس عبری کرد. بخشی از این تلاش‌ها در اثر فشار محور عربی بر سودان بود. از طرف دیگر، عمرالبشیر با ژست تحول خواهی به دنبال خارج کردن سودان از فهرست کشورهای حامی تروریست، تحریم‌ها و گشایش اقتصادی بود. اما همانطور که ذکر شد سقوط وی، پرونده عادی سازی را به هیات حاکمه بعدی که قطعا نرمش بیشتر و تجربه کمتری از البشیر دارند سپرد. حاکمیت متزلزل جدید با هدف اولیه حفظ قدرت و بقا پس از رژیم قبلی و نیز کسب حمایت و ضمانت از محور سه گانه مذکور، موانع موجود بر سر عادی سازی را یکی پس از دیگری رفع نمود و هرگونه مخالفتی را نیز با سرکوب، خاموش کرد.

چشم انداز تحولات سودان

شاید بتوان سودان را الگوی مشخصی از کشورهای دانست که سازش با آمریکا و به تبع آن رژیم صهیونیستی، نه تنها مشکلی از مشکلات آن را حل نکرد بلکه این کشور را وارد بحران‌های جدیدی نمود که تا سال‌های آینده گریبان آن را رها نخواهد کرد. خطر تجزیه مجدد سودان که از قدیم طرحی اسرائیلی برای کوچک کردن این کشور مسلمان بود تقویت شده است. تقسیم شمال، غرب و شرق سودان علاوه بر جدا شدن جنوب

این کشور که اتفاق افتاد، سناریویی از قبل طراحی شده است. جنگ داخلی گروه‌های شورشی، اختلافات شدید احزاب و وضعیت بغرنج اقتصادی نمونه‌های دیگر از این مسائل می‌باشند. هم اکنون درگیری‌های مرزی سودان و اتیوپی در مرزهای دو کشور ادامه دارد. نیروهای نظامی سودان به عنوان مزدور در یمن و لیبی می‌جنگند و همچنان کاسه گدایی رژیم جدید بدون اینکه پر شود نزد شرکای جدید، دراز است.

جمع بندی

خیانت حاکمیت جدید در موضوع عادی سازی برای مسلمانان قابل اغماض نیست. البته موارد مذکور در یکسال و اندی ابتدای حاکمیت جدید اتفاق افتاده و همچنان راه درازی در مواجهه با بحران‌ها، پیش روی این کشور است. به طور خلاصه می‌توان اذعان کرد که رژیم فعلی در عمر کوتاه خود، در حال آزمون و خطا برای رسیدن به ثبات نسبی است. اما خطای آنها، گذاشتن همه تخم مرغ‌ها در سبد محور عربی، غربی و عبری است که بدون شک، آخرین گزینه‌ای که این محور در نظر دارد منافع سودان است. ملت سودان با فرصت دادن و البته در خفقان فضای سیاسی موجود، فعلا نظاره‌گر تحولات است و در صورت عدم تغییر محسوس شرایط، به عنوان نیروی تأثیرگذار دوباره وارد میدان خواهد شد. با پایان یافتن عمر ۳۹ ماهه شورای حاکمیت که از شهریور ۱۳۹۸ آغاز شده است، شاهد تحولات جدیدی در صحنه داخلی سودان خواهیم بود. تحولاتی که خط مشی این کشور را در حداقل یک دهه آینده رقم خواهد زد.

نویسنده: جواد ابو، سودان دو سال پس از سقوط عمر البشیر، خبرگزاری صدا و سیما، ۱ اسفند ۱۳۹۹. در:

<https://www.iribnews.ir/00CgJU>

بررسی چالش‌های اقتصادی ماداگاسکار

داده و صادرات نیز به ۳۵,۷ درصد کاهش یافته است. اختصاص بودجه برای مبارزه با کرونا می‌تواند مشکلات اقتصادی موجود را تشدید کند.

ماداگاسکار جزیره‌ای با تنوع زیستی منحصر به فرد و سرشار از منابع طبیعی، دارای پتانسیل زیادی در زمینه کشاورزی و نیروی کار جوان و ارزان است. با وجود این، تاکنون نتوانسته است رشد و شکوفایی پایداری را ایجاد کند. دوره‌های مختلف رشد اقتصادی در این کشور، بارها به واسطه بحران‌های سیاسی قطع شده و این کشور هنوز با تولید ناخالص داخلی / سرانه ۵۲۷۱ دلار در سال ۲۰۱۹ همچنان یکی از فقیرترین کشورهای جهان است.

انتخاب رئیس‌جمهور هری راجاونانامپیانینا در سال ۲۰۱۴ بازگشت تدریجی اهداکنندگان غربی در اتحادیه اروپا و ایالات متحده را تسهیل کرد. سالهای ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۳ با خروج حمایت‌ها و از دست رفتن مزایای تجاری قانون رشد و فرصت آفریقا همراه بود. در این بین، چین به یک شریک اساسی ماداگاسکار تبدیل شد و اکنون نیز حضور پررنگ در این کشور دارد. در سالهای اخیر ترکیه نیز از طریق شرکت هواپیمایی ترکیش ایرلاین که چهار بار در هفته از طریق موریس به این جزیره بزرگ پرواز می‌کند، به این جنبش پیوسته است. پس از آن، ایالات متحده، هند، ژاپن، امارات و آفریقای جنوبی به شرکای تجاری اصلی ماداگاسکار تبدیل شدند.

تولید وانیل، اصلی‌ترین محصول صادراتی کشاورزی ماداگاسکار، با مشکلات قابل توجهی روبرو است که از جمله آن می‌توان به خشکسالی، طوفان‌ها و سرقت این محصول اشاره کرد. وضعیت امنیتی در منطقه اصلی در حال رشد در شمال شرقی کشور (منطقه ساوا) دچار مشکل شده است. خطر سرقت (از آنجایی که وانیل با قیمت ۵۰۰ دلار در هر کیلوگرم در بازار جهانی خرید و

ماداگاسکار با نام رسمی جمهوری ماداگاسکار کشوری جزیره‌ای واقع در اقیانوس هند، در کنار شرق سواحل جنوب آفریقا و چهارمین جزیره بزرگ جهان است. ماداگاسکار از سال ۱۸۹۶ میلادی از جمله مستعمرات امپراتوری فرانسه بود که ۲۶ ژوئن ۱۹۶۰ به عنوان «جمهوری مالاگاسی» از فرانسه اعلام استقلال کرد.

جمعیت ماداگاسکار ۲۷ میلیون نفر و زبان‌های رسمی این کشور فرانسوی و مالاگاسی است. ماداگاسکار عضوی از سازمان‌های بین‌المللی مختلف مانند صندوق بین‌المللی پول، بانک جهانی، بانک توسعه آفریقا و سازمان تجارت جهانی است و در توافق نامه کوتونو نیز شرکت می‌کند. ماداگاسکار از نظر منطقه‌ای، عضو کمیسیون اقیانوس هند، اتحادیه توسعه آفریقای جنوبی و اتحادیه حاشیه اقیانوس هند است. این کشور همچنین در ژوئیه ۲۰۱۷ پیمان ایجاد منطقه تجارت آزاد سه جانبه را که برای تسهیل جابجایی کالا بود، امضا کرد. ماداگاسکار در آگوست ۲۰۱۷، صد و چهل و چهارمین کشوری بود که به مجمع جهانی شفافیت و تبادل اطلاعات با اهداف مالیاتی پیوست و در مارس ۲۰۱۸ نیز یکی از ۵۴ امضاکننده منطقه تجارت آزاد قاره آفریقا بود که به گفته این اتحادیه، تجارت داخلی آفریقا را تا سال ۲۰۲۲ تقریباً ۶۰ درصد افزایش خواهد داد.

چالش‌های اقتصادی زیادی در ماداگاسکار وجود دارد: وابستگی شدید مالی به نظام‌های بین‌المللی، کمبود سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، کمبود زیرساخت‌ها، تاخیر در انجام امور اداری، فساد، ناامنی، بهره‌برداری غیرقانونی از چوب‌های گرانبها، از دست دادن کیفیت وانیل که محصول شاخص این کشور است، نمونه‌ای از این مشکلات و چالش‌هاست. شیوع بیماری کرونا نیز در حال حاضر نرخ رشد این کشور را به ۰,۸ درصد کاهش

فروش می‌شود و جزو محصولات گران قیمت به حساب می‌آید) تولیدکنندگان را وادار به برداشت زود هنگام این محصول برای جلوگیری از خطرات احتمالی آن می‌کند. کمبود زیرساخت‌ها همچنان یک معضل بزرگ در اقتصاد ماداگاسکار است و بندر تاماتاوا، دومین شهر این کشور، مسئولیت اصلی آن را بر عهده دارد. به عنوان مثال، حمل و نقل کشتی در اسکله ممکن است دو هفته طول بکشد. به منظور پاسخگویی به ناکافی بودن این زیرساخت‌ها، دولت‌های ماداگاسکار و ژاپن پروژه توسعه بندر تاماتاوا را به ارزش ۴۱۱ میلیون دلار آغاز کرده‌اند. هدف اصلی این توسعه داشتن یک منطقه ذخیره سازی بزرگتر کانتینر است. تا سال ۲۰۲۶، منطقه ذخیره سازی ۱۹ هکتار و دارای سه اسکله بزرگ خواهد بود که می‌تواند کانتینرهای بزرگ را در خود جای دهد. در حال حاضر، به دلیل کمبود زیرساخت‌های کافی، کشتی‌های بزرگ مجبور به توقف در مورسیا رئونین می‌شوند. کالاهایی که وارد یا صادر می‌شوند باید در آنجا بارگیری شوند. نوسازی بندر یکی از شرایط لازم برای توسعه تجارت خارجی ماداگاسکار است.

شبکه راه ماداگاسکار نیز توسعه نیافته و نگهداری ضعیفی دارد و تنها بخشی از این سرزمین را پوشش داده و برای حمل محصولات یا خدمت به مناطق مختلف کافی نیست. در طرح ظهور ماداگاسکار، دولت تصمیم گرفته است با تهیه بودجه و ایجاد بزرگراه آنتاناناریوو - تاماتاوا و احیای جاده‌ها، این مشکل را حل کند.

تقاضای بین المللی برای چوب رز (boisderose) و سایر چوب‌های گرمسیری با ارزش مانند آبنوس و چوب قرمز (lepalissandre)، بهره برداری بیش از حد از جنگل‌های بارانی ماداگاسکار را تسریع کرده است. در مارس ۲۰۱۸، کمیته دائمی کنوانسیون تجارت بین المللی گونه‌های حیوانات وحشی و گیاهان در معرض خطر، درخواست

ماداگاسکار برای حراج ذخایر آن را که به طور غیرقانونی از جنگل‌های کشور قطع شده بود، رد کرد.

در بخش معدن، سه سرمایه‌گذار عمده در ماداگاسکار، Ambatovy برای نیکل و کبالت، RioTintoQMM و BaseToliara نیز برای ایلمنیت فعالیت دارند. این شرکت‌ها مشکلات زیادی دارند. با وجود استقرار سیستم کاداستر معدن و یک مرکز تجاری حدود ۷۰۰۰ مترمربع که در سال ۲۰۱۷ افتتاح شد، این کشور در تلاش برای جذب سرمایه‌گذاران بزرگ در بخش معدن است.

در بخش نساجی، این صنعت تا حد زیادی به قانون توسعه و فرصت‌های آفریقایی ایالات متحده متکی است. عضویت ماداگاسکار در آگوا به دلیل بحران سیاسی این کشور از ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۴ به حال تعلیق درآمد. پیوستن مجدد ماداگاسکار در این قانون در سال ۲۰۱۵ وضعیت نساجی ماداگاسکار را به طور قابل توجهی بهبود بخشید. ماداگاسکار در دوران شیوع بیماری کرونا مانند اکثر کشورها مرزهای خود را بست و پروازهای بین المللی را در اواسط ماه مارس متوقف کرد. اقداماتی از قبیل قرنطینه، توقف فعالیت‌ها از ظهر، ممنوعیت سفر بین مناطق مختلف به جز حمل کالاهای ضروری، جدا کردن دو مرکز اصلی بیماری (آنتاناناریوو و تاماتاوا) و ایجاد منع تردد بین ساعت ۹ شب تا ساعت ۴ صبح از جمله این اقدامات بود. اقداماتی از قبیل تولیدات محلی و فرآوری محصولات کشاورزی، توسعه بخش روغن و محصولات گیاهی، احیای گردشگری محلی، توسعه تجارت الکترونیکی و دیجیتالی برخی از پروژه‌های اعلام شده برای مقابله با چالش همه‌گیری کرونا هستند.

ماداگاسکار توافق نامه تسهیلات اعتباری با صندوق بین المللی پول دارد. هیئت اجرایی صندوق بین المللی پول در آوریل ۲۰۲۰ برای کمک به این کشور در تأمین نیازهای فوری ناشی از شیوع کرونا مبلغ ۱۶۵,۹۹ میلیون

دلار تصویب کرد. علاوه بر اینها، دولت ماداگاسکار از کمک های مالی اتحادیه اروپا به مبلغ ۱۰ میلیون یورو، بانک اتحادیه آفریقا ۱۲۷ میلیون دلار و بانک جهانی ۱۰ میلیون دلار استفاده کرده است. مبادلات اقتصادی ماداگاسکار با همسایگان منطقه ای خود، به استثنای آفریقای جنوبی، علی رغم عضویت این کشور در تجارت آزاد منطقه ای، COMESA و SADC محدود است.

بخش صادرات ماداگاسکار با وجود اینکه با کندی ترخیص کالا از گمرک مواجه است، یکی از ارکان اقتصاد این کشور است. در سال ۲۰۱۸، ایالات متحده آمریکا با ۲۰،۶۴ درصد در سال ۲۰۱۸ بزرگترین مصرف کننده محصولات ماداگاسکار شد. پس از آن فرانسه، ۲۰،۲۸ درصد در سال ۲۰۱۸، آلمان، ژاپن، هلند و در نهایت چین نیز در مراحل بعدی قرار دارند. محصولات صادراتی ماداگاسکار عبارتند از: وانیل، قهوه، کاکائو، میخک، فلفل، شکر، نیکل و کبالت. تولید نیکل و کبالت تقریباً یک سوم درآمد صادراتی ماداگاسکار را تشکیل می دهد. علی رغم مشکلات موجود، ماداگاسکار همچنان صادرکننده برجسته جهان با تامین ۸۰ درصد بازار وانیل طبیعی با ارزش (۸۹۴ میلیون دلار) است. همچنین ۲۸۸ میلیون دلار میخک در سال صادر می کند و با ۴۰ درصد، پس از اندونزی دومین تولید کننده بزرگ این محصول در جهان است. در میان محصولات دریایی، ارزش صادرات میگو تقریباً ۴ درصد است. ۲ درصد از کلمیگو ماداگاسکار در سال های مختلف چندین برچسب معتبر در بازارهای اصلی (فرانسه، پرتغال و اسپانیا) به دست آورده است.

گردشگری یکی دیگر از منابع جذب ارز خارجی ماداگاسکار است. حدود ۴۰۰ هزار گردشگر در سال، از ماداگاسکار دیدن می کنند. این سرزمین به دلیل جدا بودن از خاک اصلی آفریقا، طبیعتی خاص دارد که مشابه گیاهان و جانوران آن را نمی توان در نقاط دیگر جهان یافت. در ماداگاسکار جنگل های بارانی، خشکی پسند، مراتع و بوته زارها باعث شده اند زیستگاه های جالب و منحصر به فردی برای جانوران به وجود آید.

واردات ماداگاسکار عمدتاً مربوط به فرآورده های نفتی (۱۷،۶ درصد)، محصولات غذایی (۱۵،۳ درصد)، کالاهای مصرفی (۱۵،۱ درصد)، سخت افزار (۷،۴ درصد) و تجهیزات دیجیتالی (۴،۶ درصد) است. در سال های اخیر افزایش چشمگیری در واردات این محصولات از مبدأ چین وجود داشته است. در سال ۲۰۱۷ حدود ۱۷۶ شرکت چینی در ماداگاسکار تأسیس شده اند.

در سال ۲۰۱۸، توافق نامه شیلات بین چین و ماداگاسکار، که رئیس جمهور معزول هری دو روز قبل از استعفا امضا کرد، حواشی زیادی در پی داشت. این توافق نامه که تا سال ۲۰۲۶ مبلغ ۲،۷ میلیارد دلار سرمایه گذاری را در نظر گرفته بود مورد انتقاد شدید جامعه مدنی و سازمان های غیر دولتی محیط زیست قرار گرفت. پس از انتخاب رئیس جمهور آندری راجولینا، این توافق نامه کنار گذاشته شد.

منبع: معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه، چالش های اقتصادی ماداگاسکار، ۲۴ بهمن ۱۳۹۹. در:

<https://b2n.ir/j02378>

فرصت‌های اقتصادی آفریقا

آب و آبیاری در اتیوپی و فرصت‌های سرمایه‌گذاری

مزارع عمومی است، اگرچه در حال حاضر در حال توسعه طرح‌های بزرگ برای جوامع نیز است. وزارت کشاورزی مسئول توسعه طرح‌های آبیاری در مقیاس کوچک تحت مدیریت جامعه (حداکثر ۲۵۰ هکتار) است. دولت‌های منطقه‌ای نیز با دفاتر ذی‌ربط خود مشغول توسعه این طرح‌ها در حوزه‌های تحت صلاحیت خود هستند. در کنار ارگان‌های داخلی، نهادهای بین‌المللی و غیرانتفاعی نیز در این بخش فعال هستند که مهمترین آنها عبارتند از: World Vision، صندوق کودکان سازمان ملل متحد (یونیسف)، بانک جهانی، آژانس همکاری‌های بین‌المللی ژاپن، صندوق بین‌المللی توسعه کشاورزی، همکاری‌های دانمارکی و نروژی، آژانس توسعه آلمان، بانک توسعه آفریقا، آژانس توسعه بین‌المللی اسرائیل، و سازمان خواروبار جهانی.

تأمین کنندگان تجهیزات آبیاری و آب

در اتیوپی، انواع مختلفی از تجهیزات مربوط به آب و آبیاری از تولیدکنندگان مختلف وجود دارد. روند واردات این محصولات به گونه‌ای است که در اکثر موارد تجهیزات بدون عوارض گمرکی و برای یک پروژه خاص از قبل تأیید شده وارد می‌شوند. برخی از تجهیزات آبیاری که معمولاً مورد استفاده قرار می‌گیرند شامل انواع پمپ‌های آبیاری، محورهای مرکزی، آبیاری میکرو، لوله‌ها و اتصالات و خطوط تولید مختلف عمدتاً از سوی شرکت‌های ذیل تأمین می‌شود.

اقتصاد اتیوپی یک اقتصاد کشاورزی محور است و این بخش یک سوم تولید ناخالص داخلی این کشور را تشکیل می‌دهد. بیش از ۹۰ درصد از کل درآمد حاصل از صادرات از این بخش بدست می‌آید و بیش از ۸۰ درصد از نیروی کار را به خود جذب می‌کند. با توجه به اهمیت فوق‌العاده این بخش دولت اتیوپی سیاست مدرن سازی آن را در پیش گرفته که آبیاری و توسعه آب همراه با حفاظت از منابع طبیعی به عنوان یکی از گزینه‌های اصلی توسعه بخش کشاورزی به شمار می‌آید. بخش آب و آبیاری اتیوپی از پتانسیل بالایی برای توسعه برخوردار است که این امر هم از طریق منابع زیر زمینی موجود و هم از منابع آبی شناسایی شده، امکان پذیر است.

اتیوپی در بسیاری از مناطق در مقیاس‌های مختلف طرح‌های آبیاری را توسعه داده است. تلاش‌های زیادی برای مشارکت تدریجی کشاورزان در جنبه‌های مختلف مدیریت سیستم‌های آبیاری در مقیاس کوچک، برای بهبود عملکرد کشاورزی از طرق آبیاری در حال انجام است. براساس طبقه بندی وزارت آب، آبیاری و انرژی اتیوپی، آبیاری زمین‌های با مساحت بیش از ۳۰۰۰ هکتار در طبقه آبیاری بزرگ مقیاس، زمین‌های ۲۰۰ تا ۳۰۰۰ هکتار در طبقه مقیاس متوسط و کمتر از ۲۰۰ هکتار در طبقه کوچک مقیاس قرار می‌گیرند.

بازیگران فعال در این بخش

وزارت آب، آبیاری و انرژی اتیوپی مسئول توسعه طرح‌های آبیاری در مقیاس بزرگ و به طور عمده برای

ژاپن، Skanska سوئد، گروه ۵ اتریش و برخی شرکت‌های اسرائیلی در بخش آب و آبیاری اتیوپی فعالیت دارند.

فرصت‌های سرمایه‌گذاری در این بخش

اتیوپی با جمعیتی بیش از ۱۱۰ میلیون نفر و اقتصادی با رشد سریع، توسعه بخش کشاورزی را جهت دسترسی به بازارهای بین‌المللی جزء اهداف اصلی خود قرار داده است. یکی از مهمترین راه‌های دسترسی به این هدف توسعه بخش آب و آبیاری است. اتیوپی برای نیل به این مقصود با تغییرات عمده در قانون سرمایه‌گذاری این کشور و همچنین ارائه مشوق‌های لازم سعی نموده تا حدودی فضا را برای حضور سرمایه‌گذاران خارجی در بخش‌های مختلف از جمله بخش آب و آبیاری تسهیل کند.

در این راستا، کلیه تجهیزات کشاورزی، از جمله پمپ‌ها و قطعات یدکی لازم برای تولید محصولات صادراتی معاف از مالیات هستند و از طریق اعتبار تأمین‌کنندگان وارد می‌شوند. بسته‌های تشویقی متفاوتی برای افرادی که مایل به سرمایه‌گذاری در توسعه آب هستند از جمله ساخت سدهای برق آبی نیز در نظر گرفته شده است. مهمترین مسیر ورود در پروژه‌های آبی اتیوپی شرکت در مناقصات بین‌المللی این کشور و برنده شدن در آن است. تبادل کارشناسان نیز یکی از زمینه‌های بالقوه همکاری است که کشورها می‌توانند از آن استفاده کنند. به عنوان مثال چین، به درخواست اتیوپی، بیش از ۷۰۰ کارشناس کشاورزی و تکنسین آب را برای کار در زمینه آبیاری در مقیاس کوچک به این کشور اعزام کرده است.

منبع: پرتال معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه، بررسی بخش آب و آبیاری اتیوپی، ۱۲ اسفند

در: <https://b2n.ir/h22398> ۱۳۹۹.

کشور مبدأ	مهمترین تجهیزات	شرکت تأمین‌کننده اتیوپیایی
هند	انواع لوله‌های پی وی سی	Astunet
(ژاپن) Lombardini (ایتالیا) Robin	لوله پمپ	
(فرانسه) Irrifrance (ایتالیا) Chamartin, (امریکا) Valley, (امریکا) Reinke	محورهای مرکزی	
(اسپانیا) Chamartin	آب پاش‌های گردان	
(اسپانیا) Chamartin	تجهیزات آبیاری قطره‌ای	
(اسپانیا) Azud	آبیاری میکرو	Bruh Tesfa
(اتریش) Agru	لوله‌های FE	
(ژنم صهیونیستی) Irri al tal	قطره چکان، خطوط قطره‌ای، آب پاش، شیرآلات، فیلترها، رابط‌ها، اتصالات و کنترل‌کننده‌ها	
(ژنم صهیونیستی) Arad	انواع کتور آب و واوها	
(هند) EcoFlo, (ژنم صهیونیستی) Plastro	تجهیزات آبیاری قطره‌ای	Hikas Engineering and Trading PLC
(هند) EcoFlo, (ژنم صهیونیستی) Plastro	آب پاش‌های گردان	
(امریکا) N.A.	محورهای مرکزی	
(استرالیا) Bartlett	لوله‌های فلکس	
(هند) EcoFlo, (ژنم صهیونیستی) Plastro	کیت‌های آبیاری قطری خانگی	
(هند) EcoFlo	مینی آب پاش‌ها	

شرکت‌های خارجی فعال در این بخش

از بین شرکت‌های خارجی، شرکت‌های چینی بازیگران اصلی در بخش آبیاری و توسعه آب در اتیوپی هستند. شرکت COMPLANT چین و شرکت جیانگشی برای همکاری اقتصادی و فنی بین‌المللی، کانال‌های تخلیه رودخانه هاره در جنوب اتیوپی را ساختند. پروژه برق آبی Tekeze در دولت منطقه‌ای تیگرای که یکی از بلندترین سدهای قوسی آفریقا است، توسط شرکت چینی CNWRHEC ساخته شده است. پروژه برق آبی و آبیاری ساخته شده بر روی رودخانه Neshe در منطقه ارومیا، توسط شرکت Gezhouba Group چین و با هزینه ۱,۲ میلیارد بیل (۷۰,۶ میلیون دلار) که بخشی از آن با وام اگزیم بانک چین تأمین مالی شده بود، ساخته شد. شرکت چینی مشاوره ساخت و ساز ارتباطات چین تعداد زیادی سدهای آبیاری در اتیوپی ساخته است.

در کنار شرکت‌های چینی شرکت‌های دیگری همچون Salini ایتالیا که کار ساخت سد رنسانس را بر عهده دارد و همچنین سد Gibe III را به اتمام رسانده، شرکت Strabag آلمان، Imperiglio ایتالیا، Kajima و Enka

مناقصه‌های پیش‌رو در آفریقا

دریافت مشخصات	تاریخ انقضاء	تأمین کننده	برگزار کننده	نوع مناقصه	نام مناقصه
https://economic.mfa.ir/files/Survey/211456934.pdf	۱۳۹۹/۱۲/۲۹	دولت اتیوپی	مرکز تأمین و واگذاری اموال عمومی دولت منطقه‌ای ملل و مردم جنوب	بین‌المللی	تأمین انواع تایر خودرو
https://economic.mfa.ir/files/Survey/14850578693.pdf	۱۴۰۰/۰۱/۰۴	دولت اتیوپی	شرکت شکر اتیوپی	بین‌المللی	تأمین واتر پمپ و موتور
https://economic.mfa.ir/files/Survey/12721723898.pdf	۱۴۰۰/۰۱/۰۵	دولت کنیا	سازمان تأمین کننده اقلام دارویی و تجهیزات پزشکی	آزاد بین‌المللی	تأمین اقلام دندانپزشکی
https://economic.mfa.ir/files/Survey/11477046382.pdf	۱۴۰۰/۰۱/۰۵	دولت اتیوپی	شرکت شکر اتیوپی	بین‌المللی	کشت کلان نیشکر
https://economic.mfa.ir/files/Survey/70162536552.pdf	۱۴۰۰/۰۹/۰۳	دولت کنیا	بیمارستان ملی کنیا	بین‌المللی	تأمین و توزیع مواد دندانپزشکی برای سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۲